

JUSTITSMINISTERIET

Dato: 12. maj 2021
Kontor: Politikontoret
Sagsbeh: Morten Pilgaard Pedersen
Sagsnr.: 2021-0035-0217
Dok.: 1919205

UDKAST TIL TALE

til brug for besvarelsen af samrådsspørgsmål AU og AV fra Folketingets Retsudvalg den 1. juni 2021

Samrådsspørgsmål AU:

”Vil ministeren redegøre for, om der i politiet forekommer racisme, diskrimination, etnisk profilering og forskelsbehandling på grund af hudfarve, oprindelse, religion og seksualitet, jf. artiklen ”Betjent til vagtcentralen: ”Vi står herude med tre kakkellovnrør, der har lavet lort i den” fra Politiken den 29. marts 2021?”

Samrådsspørgsmål AV:

”Vil ministeren redegøre for regeringens indsats for at sikre, at alle borgerne bliver behandlet og mødt ens af politiet og således ikke udsættes for racisme eller forskelsbehandling af anden art, herunder ministerens holdning til en ekstern undersøgelse af om der forekommer racisme og forskelsbehandling i politiet og i givet fald i hvilket omfang?”

Spørgsmålene er stillet efter ønske fra Sikandar Siddique (UFG).

Svar:

[Indledning]

Tak for spørgsmålene.

Før jeg kaster mig over spørgsmålene, vil jeg gerne understrege, at diskrimination i politiet naturligvis er helt uacceptabelt. Ligesom diskrimination alle andre steder i vores samfund er uacceptabelt. Ingen i dagens Danmark skal diskrimineres på baggrund af hverken hudfarve, etnicitet, seksualitet, køn eller noget som helst andet.

Jeg vil dele min besvarelse op ved først at fortælle om rammerne for politiets arbejde og i forlængelse af det om de kontrolmekanismer, vi har på området.

Derefter vil jeg komme ind på diskrimination i politiet og min holdning til en ekstern undersøgelse.

[Om rammerne for politiets arbejde]

Når politiet foretager et indgreb mod en borger, altså for eksempel anholder en person, så skal det selvfølgelig ske i overensstemmelse med gældende lovgivning.

Det betyder, at der som det helt klare udgangspunkt skal være en konkret mistanke mod den pågældende borger.

Politiet skal altså foretage en konkret og individuel vurdering af den pågældende persons fremtræden i situationen og af sagens omstændigheder i øvrigt. Og det skal selvfølgelig ske uden skelen til borgerens etnicitet eller andre diskriminerende eller usaglige kriterier.

Dog vil der være situationer, hvor politiet af naturlige årsager er nødt til at vende sin opmærksomhed mod en bestemt etnisk gruppe eller konkrete personer med en bestemt etnisk baggrund. Det sker eksempelvis, når politiet arbejder ud fra et bestemt signalement i en efterforskning, og etnicitet indgår i signalementet.

Men det siger sig selv, at når politiet i sådanne situationer vender opmærksomheden mod personer med en anden etnisk baggrund, så skal det ske ud fra saglige kriterier.

[Om politibetjentenes uddannelse]

Hvordan arbejdes der så med at sikre, at der i politiet ikke forekommer diskrimination og forskelsbehandling?

Først og fremmest er det noget, der er stort fokus på allerede i politiets rekrutteringsfase. Man skal være værdig til at blive hvervet til et job som politibetjent. Og der er stort fokus på, at man generelt fremtræder på en måde, der falder inden for rammerne af politiets værdier.

Der er også fokus på det under politiuddannelsen, hvor undervisningen blandt andet består i at gennemgå og diskutere politiets skønsbeføjelser, herunder hvad der er legitim profilering, og hvad der er diskrimination.

Der er tale om grundlæggende elementer, som har til formål at klæde de studerende på til at håndtere politiets magtbeføjelser på en ansvarlig måde. Og det indebærer, at alle skal behandles lige og med værdighed og respekt.

[Om tilsyns- og kontrolmekanismer]

Politiet har også en forpligtelse til at sikre, at politiet som myndighed ikke udøver diskriminerende adfærd.

Og derfor har vi i dag en række tilsyns- og kontrolmekanismer, som netop skal sikre, at der kan reageres, hvis politiet ikke handler korrekt.

Det er de regionale statsadvokater, som er klageinstans for de afgørelser, som politikredsene træffer om klager over politiets dispositioner inden for strafferetsplejen, altså for eksempel anholdelser og ransagninger. Her er der naturligvis opmærksomhed på, om sådanne klager omhandler diskrimination på baggrund af etnicitet.

Rigspolitiet har ansvaret for at føre tilsyn med politiets øvrige opgaver – altså den del af ordenshåndhævelsen, der ikke hænger direkte sammen med straffesagerne. Og så er Rigspolitiet klageinstansen for de afgørelser, som politikredsene i første instans træffer om klager over sådanne dispositioner uden for strafferetsplejen.

Det er også muligt at klage over politiets adfærd og indgive anmeldelse om strafbart forhold mod politiet til Den Uafhængige Politiklagemyndighed – DUP'en.

DUP'en kan afslutte sin behandling af en adfærdsklage med at udtale kritik over eksempelvis politiets sprogbrug eller optræden. Efterfølgende vil Rigspolitiet i givet fald tage stilling til, om der skal rejses en disciplinærsag.

Når DUP'en afslutter en efterforskning af en anmeldelse om et strafbart forhold, sendes der en redegørelse om

sagen til den regionale statsadvokat. Herefter er det op til statsadvokaten, om der skal rejses tiltale mod betjenten.

På baggrund af sin behandling af disse sager har DUP'en mulighed for at gøre Rigspolitiet opmærksom på eventuelle generelle tendenser eller problemstillinger, som DUP'en erfarer gennem sit arbejde.

Derefter er det selvfølgelig Rigspolitiets ansvar at følge op og få gjort op med tendensen eller problemstillingen.

Og helt grundlæggende har Rigspolitiet selvfølgelig også ansvaret for at tage stilling til, om der er grundlag for at rejse en disciplinærsag i de tilfælde, hvor en medarbejder i politiet træder ved siden af, herunder hvis der har været tale om diskriminerende adfærd.

[Om forekomsten af diskrimination i politiet]

Så er der spørgsmålet om, hvorvidt der foregår diskrimination i mødet mellem politi og borger.

Politiklagerådet – der er DUP'ens ledelse – vælger med jævne mellemrum bestemte fokusområder for DUP'en. I de seneste år har politiets diskrimination over for borgere

været et fokusområde. Det indebærer blandt andet, at relevante sager om emnet forelægges for Politiklagerrådet. Og med afsæt i det øgede fokus har DUP'en oplyst, at DUP'en ikke har set generelle problemstillinger i de sager om racisme, forskelsbehandling og diskrimination, som DUP'en har behandlet i virket som kontrolfunktion.

Derudover har Rigspolitiet og Rigsadvokaten siden 2019 i fællesskab udarbejdet et årligt overblik over klager over politiets dispositioner. Der er således offentliggjort et overblik over disse sager for årene 2018, 2019 og 2020.

Politikredsene og de overordnede myndigheder er i den forbindelse særligt opmærksomme på, om sagerne indeholder klagepunkter, hvor borgeren har anført, at politiet har diskrimineret eller forskelsbehandlet.

Rigspolitiet har på den baggrund oplyst, at der på baggrund af klagerne over politiets dispositioner i perioden fra 2018 til 2020 ikke kan ses en generel tendens eller et mønster af uhensigtsmæssige dispositioner fra politiets side i relation til forskelsbehandling på grund af etnicitet.

Betyder det, at der ikke kan forekomme konkrete situationer med diskrimination eller usaglig forskelsbehandling? Nej, det gør det naturligvis ikke. Men det er min forventning, at politiet i de situationer sætter hårdt ind over for det i overensstemmelse med reglerne herfor.

[Om en ekstern undersøgelse af politiet]

Inden jeg runder af, vil jeg knytte et par ord til min holdning til en ekstern undersøgelse af politiet.

Der hersker ingen tvivl om, at det er en grundpille i vores samfund, at politiet, som udøver magt, også er underlagt en grundig, aktiv og effektiv kontrol. Og det mener jeg, at vores nuværende tilsyns- og kontrolmekanismer for politiets arbejde allerede understøtter i dag.

Vores tilsyns- og kontrolmekanismer indebærer, som jeg har været inde på, at der kan sættes ind over for den enkelte politibetjent, hvis betjenten har handlet forkert og for eksempel udvist diskriminerende adfærd.

Men vores tilsyns- og kontrolmekanismer indebærer også, at der er et stærkt fokus på, om der er noget, som politiet mere generelt kan lære af de fejlhåndterede sager.

Jeg finder derfor på den baggrund ikke anledning til at iværksætte en ekstern undersøgelse af politiet.

Jeg har dog en forventning om, at politiet, de overordnede myndigheder og DUP'en fastholder det stærke fokus på politiets læring fra de sager, der ikke er blevet håndteret, som de burde, så vi får et endnu stærkere politi, der i endnu højere grad nyder borgernes tillid.

[Afsluttende bemærkninger]

Til slut vil jeg gerne understrege, at det naturligvis er min klare forventning til politiet, at der ikke sker diskrimination i mødet med borgerne.

Og at det også min klare forventning, at der i sager, hvor politiet træder ved siden af, bliver sat ind over for det i overensstemmelse med reglerne herfor.

Vi har og skal fortsat have et politi, der arbejder for at skabe tryghed for alle borgere i Danmark. Og det skal der ikke være nogen undtagelser til.

Tak for ordet.